

KIO KAN

VERONIKA MOREIRA

JUDITINO TAJEMSTVÍ

JUDITA DURYNSKÁ A VLADISLAV II.

Copyright © Veronika Moreira, 2026

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Veronika Moreira, 2026

Redakční úprava Kornelie Vagašiová

Grafická úprava obálky Emil Křížka

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek, v
edici Klokán, 2026

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7695-668-1

Věnováno mým nejbližším

PŘEDMLUVA

O knížeti Vladislavovi a jeho mládí nejsou dochovány téměř žádné zprávy a stejně tak málo je historicky doloženo o dětství a mládí Judity Durynské. Nabízela se tu proto poměrně velký prostor pro fantazii a ta dala vzniknout příběhu, který se právě chystáte číst.

Na rozdíl od mých předchozích publikací, které přinášely příběhy z 16. století, odehrávající se v tudorovské Anglii nebo v rudolfínské Praze, dvanácté století se mi jeví jako doba daleko vzdálenější a v mnoha ohledech uzavřená dosud neprobádaným, tichým tajemnem raného a vrcholného středověku.

Příběh o Juditě Durynské je dalším z řady příběhů o urozených dcerách ze šlechtických rodů, kterým byl jejich osud předurčen a životní cesta předem vyjednána, v zájmu vyšší politiky. Jak se s tím tyto ženy dokázaly vypořádat, to je to, co mnohé z nás dodnes fascinuje. Patřily do vládnoucích společenských tříd, kde přímo ovlivňovaly politiku, kulturu i společnost, vstupovaly do manželství, aby posílily postavení rodiny, a přestože jejich role spočívala zejména v podřízení mužů, ovlivňovaly chod dějin.

Navzdory tomu všemu se ale dá předpokládat, že stejně jako my dnes, i ony toužily po docela obyčejném kousku lidského štěstí. A stejně jako nám, i jim často přes veškerou snahu proteklo to těžce nabitě štěstí mezi prsty.

Příběh Vladislava II. a Judity Durynské nás zavede na utvářející se přemyslovský dvůr, na bitevní pole, na opevněné hrady obklopené hustými černými lesy v Durynsku i v Čechách, na venkovská sídla i do studených útrob klášterů, strohých to domovů řeholních řádů. Do doby, kdy zemi sužovaly divoké, ničivé povodně, kdy neúroda znamenala hladomor, kdy velká horka mohla přinést přemnožení krys roznášejících mor a zima mohla být někdy až tak dlouhá a krutá, že chudí i bohatí museli spojit síly v boji o holé přežití...

Toto vyprávění je fikcí založenou na skutečných historických událostech a zasazenou do několika historicky doložených míst. Kniha je určena milovníkům historických milostných romancí.

Pojem „Přemyslovci“ je sice v knize použit pro snazší porozumění, ve skutečnosti však vznikl až v 19. století; doboví kronikáři mluvili o „starém rodu českých knížat“.

Středověké výroky z kronik, včetně citátů Karla IV., ač Lucemburka:

Karel IV.: „Kdožpak budete kralovat po mně, pomněte, že i já jsem obrácen v prach a v hlínu červů. Co je platna urozenost aneb hojnost věcí, není-li přidáno čisté svědomí s pravou vírou.“ (*Z Vita Caroli*, připomíná pomíjivost moci).

Václav I.: „Pravé dobro není v moci, ale v dobrém svědomí.“

Přemysl Otakar II.: „Nechť si každý vládne moudře, aby nezničil to, co jiní s námahou vybudovali.“ (Odkaz na odpovědnost).

Karel IV.: „I když člověk usíná v zoufalství, probouzí se do naděje, že svět bude jiný.“

1.

Toho roku přišla do kraje zima brzy a nečekaně, bez varování. Cesty, rozblácené podzimními dešti, přes noc mrazem ztvrdly na kost a pokryla je tenká vrstva prvního sněhu. Z okolních zalesněných kopců se sem plížily chuchvalce popelavé mlhy. Zvedal se vítr a sněhovým vločkám v něm bylo navzdory vši té ponuré neutěšenosti do tance.

Dívka zahalená do pláště s kožešinou stála nedaleko malé, otlučené kapličky, k níž se zdálky pomalu blížila řada temných postav. Šly pomalu a se skloněnými hlavami, aby snáze odolaly sílícímu větru. Dívka si přitáhla kožešinu k tělu a její oči si skupinku pátravě prohlížely. Konečně uviděla hubeného šedého koně, jenž táhl skřípějící vůz s potrhanou plachtou. Ta jediná chránila smutný náklad vozu, levnou odřenou rakev. V její těsné blízkosti šel starý mnich a dva pomocníci, připraveni rakev zachytit, protože ta se chvílemi z vozu nebezpečně vysouvala.

Když došli ke kapli, dívka se beze slova k pohřebnímu průvodu přidala, aniž by vzbudila něčí pozornost. Šli ještě dlouho a dívka si pomyslela, že snad ještě nikdy neviděla smutnější výjev. Před očima jí vyvstal obraz pohřbu hraběte z Gudensbergu, jak o něm slyšela jako malá. Vyprávěl jí o tom starý Bertrám. Ten když se napil, dokázal vyprávět

jako nikdo jiný. Řekl jí tehdy, že bohatí a mocní lidé věří, že způsob, jakým se rozloučí s tímto světem, ovlivní rychlost a schůdnost jejich cesty k Bohu. Loučí se proto velkolepě v domnění, že lidé z úžasu nad tou velkolepostí zapomenou na jejich špatné skutky a že i smíření s Bohem tak oni sami dosáhnou snadněji. Potom ji objal a ujistil ji, že ty nejchudší, co za života nepoznali nic než utrpení, Pán přijme se vší svou milostí a s otevřenou náručí.

Dívka mrzla a zdálo se jí, že už jdou celou věčnost, když konečně spatřila nízkou, napůl pobořenou zeď a ubohé pomníčky schoulené za ní. Vůz zastavil a dva pomocníci snesli rakev na zem. Teprve v tu chvíli se ukázala druhá, daleko menší, kterou nějaká žena zahalená do černého hávu vzala do náruče a hrdě ji nesla k jámě vykopané nedaleko. Velkou rakev nesli dva muži hned za ní. Snažili se s ní držet krok, ale žena v černém šla se svým malým smutným břemenem tak rychle, že oni sami velkou rakev div neupustili.

Starý muž v kápi pronesl krátkou řeč, zatímco muži pomalu a opatrně spouštěli rakve do hrobu. Dívka pozorovala jejich úporné snažení. Ruce jim modraly námahou i mrazem, vítr zvedal jejich černé pláště. To už se na všechny přítomné snášel mokrý sníh v poryvech ledového větru a bylo zřejmé, že co nevidět bude tma. Rychle se seřadili do zástupu a o víka rakví zaduněly první hroudy zmrzlé hlíny. Dívka vhodila tu svou a k tomu svazek povadlého kvítí. Pak si otřela dlaně o plášť a ještě chvíli hleděla do jámy, zatímco ostatní už se rychle skládali vedle sebe do vozu, který před chvílí vezl jiný náklad – nebožku zemřelou při porodu s jejím mrtvě narozeným dítětem.

Dívka se chvíli za drkotajícím vozem mizejícím za zdí, a když se otočila, viděla, že zůstala na malém hřbitůvku sama s hrobníkem, který už jámu chvatně zasypával. Na chvílku se na ni zahleděl a bezzubými ústy naznačil úsměv. V jeho očích byla všechna prázdnota a zmar tohoto světa. Rychle si sáhla do kapsy a vytáhla malý lesklý peníz, který

mu vtiskla do špinavé dlaně. Pak se otočila a spěchala pryč, pryč z toho hrozného místa, do tepla, ke světlu, mezi živé.

K první bráně došla už za tmy. Šla poslepu a po paměti, polykajíc vítr, promočený plášť přilepený k promrzlému tělu. Starý Bertrám jí šel naproti s lucernou právě včas.

„Neříkal jsem ti, abys vyrazila dřív, jinak že za světla domů nedojdeš? A teď ještě takový nečas.“ Podpíral ji celou cestu přes nádvoří, na prahu svého přístavku už ale poznal, že dívka každou chvíli omdlí. „Paní o tebe bude mít starost, ale takhle už tě k ní nepustím. Zůstaneš u mě do rána,“ rozhodl a dál tiše lamentoval, když ji posadil k ohni a hbitě svá-řel víno.

Pomalou přicházela k vědomí. Upírala unavený pohled do sálajících plamenů a nechala se hýčkat jejich teplem. Horké silné víno pila nejdřív opatrně, pak velkými doušky a cítila, jak se jí rozlévá do celého těla a navrácí jí sílu. Jak jsem jen mohla být tak lehkomyšlná a vydat se na chudinský hřbitov sama? vyčítala si v duchu. Bertrám měl pravdu, samozřejmě. Vyrazila pozdě a v tom údolí, jak známo, se mění počasí z hodiny na hodinu. Kdyby aspoň nasedla s ostatními do vozu a nechala se dovézt do vesnice. Ale copak si mohla jen tak přisednout k těm černým vránám? Jejich zvědavost by jim nedovolila nechat ji na pokoji a jejich nepřátelství bylo kolem nich téměř viditelné. Byla v panské službě. Nebyla jednou z nich.

Paní ji bude ráno hubovat, měla být zpátky před večeří. Sotva získala tak pěkné místo, a takhle to začíná. Co když ji vyhodí? Nechtěla ani pomyslet. Usínala teplem a vyčerpáním, jen ještě viděla Bertráma, jak opatrně našlapuje a při tom přikládá polena do ohně. Starý dobrý Bertrám, kde by bez něho byla?

Spala neklidným, mělkým spánkem. K ránu se jí honily hlavou divoké sny jeden za druhým. Viděla hřbitov v husté vánici, hrobníka, jak se třese zimou, a přitom se jí chechtá, viděla otevřenou rakev na dně jámy a v ní mrtvou ženu

s mrtvým dítětem v náručí, s voskově žlutou tváří a očima dokořán...

Syrový chlad zimního rána ji probudil. Pootevřenými dveřmi uviděla v ostrém světle poletující sních. Jak dlouho spala? Vyskočila zpod otrhané deky a vyběhla ven. Stařec se zrovna vracel od studny s vědrem vody a mířil k ní. Co nejmilejším hlasem ho pozdravila a on k ní otočil svůj slepý pohled a s otcovským úsměvem na ni zamával. S díky odmítla pozvání k snídani a utíkala směrem k bráně.

Chodby byly ještě tiché. To ji uklidnilo, ale ne na dlouho. Sotva zvedla ruku, aby co nejtíšeji zaklepala, dveře se rozlétly a vyšla z nich stará služka s balíkem prádla. Když ji uviděla, oči se jí rozšířily překvapením, ale hned na to pohoršeně zvedla obočí, beze slova ji obešla a hlučně odkráčela z dohledu.

„Tady jsi! No konečně,“ zajásal z útrob zešeřelé místnosti zvonivý hlas její paní. Zrovna dneska musí být ranní ptáče! V tom hlase ale nebyl ani náznak výčitky, což se dalo považovat za dobré znamení. Když se pak objevila její zrůžovělá tvář, bylo vše nad slunce jasnější.

„Nemohla jsem se dočkat, až se objevíš, Justýno. Kdes byla tak dlouho? Udělala jsi, oč jsem tě žádala? Zaplatila jsi tomu hrobnickému chudákovi? Víš, je to ten nejubožejší ze všech siroteků v okolí a poslední dobou prý tak trochu ztrácí rozum. Ta mrtvá nebožačka, která mi sloužila před tebou a kterou on včera pohřbil, mi o něm kdysi vyprávěla...“ Mluvila překotně a tváře jí hořely. Nebylo pochyb, určitě se v noci tajně sešla s Augustinem, tím mladým krasavcem, který se ohlédne za každou kuchyňskou šmudlou, ale nezdráhá se sváďet ani dceru durynského lankraběte. To všechno se Justýně honilo hlavou, když si svou paní prohlížela. Každá žena asi trochu zhloupne, když se zamiluje, ale jak každá zkrásní!

„Všechno je, jak jsi přikázala, paní,“ odpověděla unaveně a vzala do rukou Juditiny vlasy, aby je rozčesala. Ještě jednou a naposledy jí bleskla hlavou vzpomínka na mrtvou

nebožačku. O místo přišla ze dne na den a o tom, kdo byl otcem jejího dítěte, tu nikdo nepochyboval. Jeden z mnoha poklesků pána tohoto hradu. Když při porodu zemřela, ani se neobtěžoval obstarat rakev. Judita, jeho sestra, rychle a tajně vše zařídila. Dobromyslná, spolehlivá mladší sestra, která vždycky věděla, co je třeba. Dobře, že to nemluvně odešlo spolu s ní, pomyslela si Justýna s vědoucím povzdechem. O nechtěného levobočka a hladového sirotka mň.

„Víš,“ pokračovala Judita v monologu, „myslím, že můj zpovědník už něco tuší, a trochu se začínám bát, kam až tohle může zajít. Včera, když jsem vycházela po mši z kaple, díval se na mě tak divně, až mě zamrazilo. Nepřipadá ti, Justýno, že z některých duchovních jde někdy opravdu strach?“ Justýna si pomyslela, že dnes opravdu nemusí mít obavu, že by si její paní všimla jejího nevyspání a příliš se vyptávala. Byla zaměstnána jen sama sebou a svým milostným vzplanutím, které začínalo dělat starosti mnohem obávanějším lidem, než byl její zpovědník. O tom však Justýna nechtěla přemýšlet. Věděla, že Juditino pochybné štěstí bude krátké a skončí jejím marným vzdorem. Ale přesto se v duchu přistihla, jak své krásné paní s tvářemi rozpalenými první pošetilou láskou bolestně závidí...

2.

O několik týdnů později, roku 1153...

V enku začínal nový mrazivý den, obloha na východě celá zezlátlá a světlo pomalu proploovalo skrz dosud spící lesy. Judita byla už dávno na nohou, ale teď se na chvíli zastavila, otevřela těžké dřevěné okenice a sledovala oblohu, která se jí kouzelně měnila před očima. Byl to jev opakující se každé ráno, ale ona nad ním pokaždé stejně žasla a opájela se jím. Ten pohled vždy oživil dávnou vzpomínku na divoké dětství se sourozenci, které prožila právě tady, ve zdech a v zahradách milovaného hradu Wartburg.

Tak bezstarostně žila a teď se najednou tolik změnilo! Najednou měla pochopit, že všemu, co je jí blízké, je jednou provždy konec. Nejen jejím dětským hrám, které byly ještě docela nedávnou minulostí, ale i tomu novému a tolik vzrušujícímu citu, který lomcoval její duší od prvního dne, kdy se ty jasné modré světaznalé oči zahleděly do jejích.

Na Augustina myslela před usnutím i po probuzení, a dokonce i během modliteb. Vyprávěl jí o svých cestách za poznáním, o nesmyslnosti válečných tažení, jichž byl často svědkem, opěvoval její krásu a proklínal svou vlastní nicotnost, když jí klečel u nohou. Ona mu naslouchala s dívčí dychtivostí, každým jeho dobře mířeným slovem okouzlena až do morku kostí. Kromě jména, bylo-li vůbec pravé, o něm

nevěděla zhola nic. A k historkám, které o něm kolovaly, byla dokonale hluchá.

Najednou jí však měly začít docela jiné starosti a o jejím dalším osudu se chystal rozhodnout její bratr. Do té doby s ní promluvil málokdy, a když po smrti otce musel převzít jeho úřad, odcizil se jí ještě víc. Setkávali se jen v přítomnosti matky, jež řídila a sledovala každý synův krok, dcery přehlížeje. Teprve když odešla i ona, vymanil se z jejího vlivu, i když Judita měla někdy pocit, že její zasmušilý bratr matku nejspíš pořád cítí v zádech.

O vyjednávání ohledně Juditina sňatku se zmínil jen tak mimochodem, jako by o nic nešlo, když spolu seděli jedno pozdní odpoledne před právě došlými listinami z Prahy. Spolu s nimi ležel na stole malý dárek pro Juditu – drobná výšivka na sněhobílé látce s vyobrazením „malebné české krajiny“, jak stálo v přiloženém listě od Cecilie, její starší sestry.

Judita zavzpomínala na tu velikou slávu, když se Cecilie chystala k odjezdu do Čech, aby se tam provdala za Oldřicha, syna českého knížete Soběslava I. Celý dvůr tehdy žil přípravami nevěsty, ponejvíce pak matka, jenž se měla brzy rozloučit s oblíbenější z obou dcer a horečnatě tak zaměstnávala sebe i druhé, aby skryla svůj žal.

Tentokrát je tedy řada na ní. I ona opustí Durynsko a vypraví se do Čech. Nejvíce hořkosti však pociťovala při zjištění, že ona sama je tím posledním člověkem, který se o chystané svatbě dozvěděl. Sestra ve svém listě mimo jiné vyjádřila i neskrývanou radost nad tím, že její nová země brzy bude jejich společným domovem. Z několika tajných zpráv od posílů a od služebnictva, které se k Juditě dostaly přes Justýnu, však bylo zřejmé, že manželství Cecilie s Oldřichem není příliš šťastné a svá povzbuzující slova tak napsala sestře spíše jen z povinnosti.

Kdo je vlastně kníže Vladislav? Proč jí o něm nikdo neřekne něco víc, než že je vdovcem a na doporučení svého

rádce, biskupa Daniela, se uchází právě o ni? Věděla také, že je Oldřichovým bratrancem, ale Cecilie se o něm nezmínila ani slovem. Také se však říkalo, že Vladislav a Oldřich se příliš v lásce nemají, ale Cecilie by jen těžko mohla sestře napsat cokoli nepřístojného a nelichotivého o člověku v takovém postavení.

Z myšlenek ji vytrhla hlasitá potyčka dole na nádvoří, kterou rozehnal až příjezd těžkého vozu s koňmi, zneklidněnými štěkotem psů a křikem pacholků. Nebe mezitím potemnělo a někdo zlostně zahulákal, ať je náklad vyložen dřív, než začne pršet.

Judita se s povzdechem odvrátila a vešla do dlouhé chodby vedoucí ke knihovně. Byla to důvěrně známá chodba, jejíž zdi byly svědkem Juditina dětství. Teď jí najednou připadala ponurá, studená a cizí. Nerozuměla svým pocitům ani tomu, co se dělo kolem ní. Nikdo s ní nepromluvil ani o Vladislavovi, ani o jeho zemi. Jen listiny, které jí zběžně ukázal bratr a poslové, kteří se u bran střídali častěji než dřív, byly jasnou známkou toho, že svatební jednání byla v plném proudu a nic už je nezastaví.

Děšť nebyl tentokrát doprovázen větrem, ale trval už druhý den a Justýnu trápil pohled na starého Bertráma, tápajícího kolem stájí, až po kolena v blátě. Večer mu přinesla vlněný přehoz a horkou polévku, z které se vydatně kouřilo. V kluzkém bahně před jeho dveřmi div neupadla. Neslyšel ji přicházet a nevěděl o ní ani potom, dokud na něho nepromluvila. Litovala, že pro něj nemůže udělat víc. Své místo získala jen díky Juditině přimluvě a potrvá dlouho, než vydělá dost na to, aby mohla komukoli pomoci. I sobě.

Zabalila mu nohy do teplé vlny, přiložila do ohně a potom ho pomalu a opatrně nakrmila. Slepé oči měl převázané a chabě se bránil, když mu z nich sundávala špinavý cár

plátna. Omyla mu tvář a byla ráda, že nevidí její zoufalé úsilí, s jakým překonávala pláč.

Když se trochu posilnil jídlem a uvolnil teplem, vyptával se jí, co se děje u panstva a jestli s ní zacházejí dobře. Odpovídala milým hlasem a snažila se působit bezstarostně a spokojeně, v duchu ale věla. Měla už dost Juditina vzdychání a bédování nad svým nešťastným osudem jakožto urozené nevěsty, kterou chtějí už brzy provdat. Vždyť bude opečovávanou manželkou českého knížete, kterého si svou krásou a oduševnělostí jistě snadno získá. Proč by ji měla litovat?

Bertrám byl slepý, ale ne hloupý a dobře poznal v jejím hlase rozrušení, ačkoliv se snažila o opak. Nakonec ji jemně přiměl, aby se mu svěřila, a tak mu pověděla o Juditě a její chystané svatbě i o tom, za jak nešťastnou se paní kvůli celé té chystané události považuje. Dívka rozhořčeně prohlásila, že to je proto, že Judita nikdy nepoznala skutečnou ránu osudu ani utrpení, kterému jsou jiní lidé vystaveni každý den.

„Pořád mi opakuje, jak se nemá se svým strachem komu svěřit, jen mně. A já ji musím utěšovat a utvrzovat v přesvědčení, že se všichni proti ní spikli. A že se jí ten knížecí ženich nejspíš chystá sežrat za živa. Ach, Bertráme, někdy už opravdu nevím. Ona snad vážně věřila, že jednou uteče s tím svým krasavcem, který jí po nocích teskně zpíval pod oknem.“

Bertrám jí naslouchal trpělivě a s úsměvem, a když skončila, položil svou stařeckou ruku na tu její. „Nediv se, Justýno, že má strach. Tobě může připadat směšný, ale pro ni to není jednoduchá situace. Musí se vdát do cizí země, bude ženou vládnoucího knížete, a pokud si brzy nezíská přítele, nikdo ji neochrání. Poprvé v životě bude sama, bez své rodiny, a očekávat se od ní bude mnohé.“

Justýna nesouhlasně zavrtěla hlavou: „Kníže ji ochrání. Bude přece jeho ženou. Kdo by se mohl opovážit mluvit nebo dokonce jednat proti ní?“

Bertrám zvažněl: „To jistě, pokud bude mít štěstí a oba v sobě najdou zalíbení. Pak bude mít v manželovi skutečnou oporu a bude i v cizí zemi šťastná. Ale to zatím neví.“

Justýna se nezdála být tak docela přesvědčená. Ale pohladila starce po unavené tváři, stiskla jeho ruku a slíbila, že zase brzy přijde. Ujistila se, že oheň vydrží dlouho do noci, zbytek polévky mu připravila na ráno a po chvíli odešla, utvrzena ve svém přesvědčení, protože starý nebohý Bertrám ničemu z toho přece nemůže rozumět...

Seděli spolu ve výklenku, obklopeni tichem zahrady, která se ještě nezačala probouzet ze zimní strnulosti. Působilo to neutěšeně a brzy je začal prostupovat chlad, jen tady však byli docela sami. Seděli těsně vedle sebe a poprvé vnímali nejen opojnou blízkost, ale i smutek. Dvě velké oprýskané sochy stály opodál, jako by byly na stráži. Muž a žena, zkamennělí milenci, jen pár kroků od sebe, a přesto tak daleko. Judita se na ně zasněně dívala, on sledoval její pohled a mlčel.

„Vypadají, jako by je někdo zaklel,“ řekla najednou. Nehybný muž, jen spoře zahalený, bezmocně natahoval ruku směrem k ženě. Ve tváři byla navzdory mrtvým očím bez výrazu patrná vášeň i zoufalství. Žena, tak jako on téměř nahá, s větvičkou cesmíny vpletenou do vlasů, cudně klopila hlavu, ruku jen nepatrně zvednutou k té jeho.

„Nikdy se jí nebude moci dotknout. Nikdy ji nepohladí. Oba to vědí. A my dva jsme na tom stejně,“ řekl a vzal ji za ruku. „Jejich trápení je věčné, na věky tu budou stát naproti sobě, v němé bolesti. My se jeden druhému ztratíme z očí, ale přesto mám pocit, že budu trpět neméně,“ pokračoval.

Judita neodpověděla, jen se jí zdálo, že v jeho zamyšleném hlase postřehla něco jako úlevu. Bude mu bez ní líp? Uvědomil si snad, že jejich láska stejně nemohla dopadnout jinak? Jak ráda by teď byla v kůži některé ze svých

služebných. Ať už by to byla kterákoliv z nich. Třeba Justýna, jistě. Ta se stará jen o starého nemocného Bertráma, protože ji kdysi vytáhl z bídy, když se stala sirotkem. Nemá mužského a pořád po nějakém vzdychá.

Ale měl by ji Augustin rád i jako služku? Pochybnost se jí zakousla do srdce ostře a palčivě. Bezmyšlenkovitě sebou trhla a vyvlékla svou jemnou ruku z jeho. Tohle je konec. Už jí zřejmě nemá co říct. Chlad jí zalézal pod šaty, a když se zvedla, pocítila své ztuhlé, na kost promrzlé nohy. Jak dlouho tu vůbec seděli a mlčeli nad tím vším, co nemohli změnit?

„Musím už jít,“ řekla rychle a zamířila k cestě stáčeující se k východní bráně. Kráčela pomalu, snad čekala, že vyrazí za ní a ještě se ji pokusí zadržet, bude ji zoufale přesvědčovat o své lásce a bude chtít vymyslet plán jejich záchrany. Bude mluvit o únosu, o jejich společném životě daleko, daleko odtud.

Ale nestalo se tak. Nešel za ní. Neslyšela jeho blížící se kroky, jen ticho. Tolik se bránila pokušení zastavit se a otočit hlavu, setkat se ještě jednou s jeho pohledem a vyčíst z něho odpověď, řešení, cokoli... Neubránila se. Zastavila před nízkou řadou keřů, které už dávno spálil mráz. Otočila se.

Do výklenku, kde před chvílí seděla, měla odtud dobrý výhled. Nebyl tam. Nebyl nikde poblíž. Jen ty dvě oprýskané sochy, zkamenělí zakletí milenci, stály na svých místech a natahovaly ruce k dotyku, který by je snad osvobodil a kletbu zlomil. Juditě se zdálo, že zoufalé pohledy svých mrtvých očí stočily jejím směrem. Otrásla se a utíkala pryč...

3.

Dny rychle ubíhaly a po večerech se v hodovní síni notně pilo a vyhrávalo. Justýna měla plné ruce práce. Musela vypomáhat v kuchyni, kde chyběly dvě kuchařky a jedna pomocnice, protože lehly s horečkou. Nevěděla, kdy se vůbec dostane do postele, a vstávat měla s kuropěním, aby pomohla také v prádelně. Ale nezoufala si. Nějakou dobu tak neměla čas tišit nářky své paní a byla tomu ráda.

Jednou časně z rána zašla s kuchařkou do hostince v podhradí, kde měly vyzvednout koš zeleniny, kterou jim šenkýřka nakoupila ráno na trhu. Byla to kuchařčina sestra a často pro ni měla schované různé delikatesy, které nebyly snadno k sehnání, a proto se hodily pro panský dvůr. Ten uměl vybranou tabuli ocenit, a tak byla spokojenost na všech stranách.

Hospoda byla v tu dobu poměrně tichá, jen několik hostů, kteří zde přespávali před dlouhou cestou, sedělo nad svou skromnou snídaní a čekalo, až jim připraví koně. Kuchařka se hlučně dohadovala se sestrou o cenách zboží a Justýna se mezitím zvědavě rozhlížela po hrstce sedících postav, zahalených do kalného světla svítání, které pronikalo dovnitř. Jeden z nich trochu zvedl hlavu a Justýna si uvědomila, že jí je povědomý. Odkud jen toho fešáka zná? Všiml si její

pozornosti a pokoušel se co nejrychleji dopít a zmizet. Augustin! Zcela jistě to byl on.

Vykročila směrem k němu, když vtom se rozlétly dveře a do zešeřelé místnosti vtrhla skupinka otrhaných ženských. Rozhodně tu nebyly poprvé. Od minulé noci ještě docela nevystřízlivěly a nyní se pokoušely posedat na klíny těch několika nevyspalých ubožáků, jako otravné mouchy. Celé to krátké divadlo uspišilo odchod většiny hostů. Augustin však neunikl.

„Tady je můj drahoušek! Můj kavalír ze země svatého Marka! Kam jsi utekl tak brzy po ránu ty hlupáčku? Pokoj jsi přece zaplatil až do oběda!“ Vinula se k němu a nedbala jeho neurvalého odstrkování. Až když ji odstrčil tak, že ve své opilosti zavravorala a upadla na zem, spustila na něho sprostě, dokud ji nepřepadla lítost nad svou vlastní ubohostí. Na to už ale Augustin nečekal, hodil na stůl hrst mincí a byl pryč.

Tohle si Justýna nemohla nechat pro sebe. „Co tady dělal?“ uhodila na šenkýřku, která právě nevybíravě vyprovodila ze dveří zbylé návštěvnice.

„Kdo?“ zeptala se netrpělivě.

„Přece ten, co teď odešel. Ten vysoký, dobře oblečený.“

Šenkýřka podala kuchařce plný koš a neochotně odpověděla: „Ten tu byl včera poprvé. Asi zapíjel žal, dlouho seděl sám a s nikým nemluvil. Ale peněz měl plnou kapsu. Pak se ho chytla ta zrzavá fuchtle a k půlnoci si ho odvedla nahoru. Jó, holka, takhle to končí vždycky.“

Cestou domů Justýna nedokázala udržet pozornost a vnímat kuchařčino žvatlání o drahotě a bídě. Musela myslet na Juditu. Styděla se, že byla tak sobecká, že myslela jen na sebe a nechala ji samotnou, napospas té nešikovné hloupé holce, která ji měla v její práci zastoupit. Sama se radši uklidila do kuchyně a do prádelny, aby unikla starostem své nešťastné paní, které se jí zdály tak malicherné. Musí jít za ní a říct jí, co viděla.

Když měla toho dne po práci, odhodlala se a vyběhla tajně po kamenném schodišti, tiše a hbitě jako myška. Třikrát za sebou krátce zaklepala, to bylo jejich smluvené znamení. Nikdo se neozval. Opatrně otevřela a vešla dovnitř. Judita seděla u okna a ve světle svíce, která ozařovala její tvář, byla voskově bledá, téměř éterická. Justýna měla na chvíli nepříjemný pocit, že co nevidět vyklouzne oknem do tmy a v podobě kousku mlhy vystoupá vysoko nad věže hradu.

„Ty jsi zpátky?“ řekla tiše, když Justýna vstoupila do světla. Do pohublé bledé tváře se vrátil úsměv a její oči zasvítily.

Justýna si pospíšila s vysvětlením: „Musela jsem pár týdnů pracovat dole, nic ti o tom neřekli?“

Judita jí podala hřeben a řekla unaveně: „Učeš mi vlasy.“

Justýna se beze slova ujala jejích rozpuštěných dlouhých pramenů.

„Napadlo mě, jestli nechodíš s outěžkem,“ vyjádřila své obavy Judita. „A že tě proto můj bratr dal vyhnat, tak rychle a bez vysvětlení. Jako tu před tebou. S ní to bylo stejné. Nesměla jsem se na nic ptát, jen přijmout, že je nadobro pryč.“

Justýna si vzpomněla na chudičkový pohřeb v té zamrzlé pustině a po zádech jí přeběhl mráz. Nebýt dobroty její paní, za kterou pak přišla rodina té nebožáčky prosit o peníze na rakev, kdo ví, kde by nakonec i s tím svým nebožátkem skončila.

„Všimla sis někdy těch starých soch v zahradě?“ pokračovala Judita, teď už s veselejší jiskrou v hlase.

Justýna se pousmála: „Ty dvě u zarostlého výklenku? No jistě, vždyť jiné tam nejsou.“

Judita zasněně zaklonila hlavu: „Vypadají jako milenci. Muž a žena, které někdo zaklel ve chvíli, kdy se snažili jeden druhého dotknout.“ Justýna mlčela. „Já vím, je to hloupost. Kdysi je sem prý přivezli odněkud zdaleka, z nějaké pobožené katedrály. Nemohou to být milenci. Ale nevypadají ani jako sochy světců. Co myslíš ty?“ otočila se na Justýnu.

Dívka se snažila porozumět, jakým to vrtochem se její paní zase zaobírá. Dvě poničené sochy, obě s uraženým

nosem, téměř do pasu zarostlé přebujelým křovím. Kdo ví odkud, jak a proč se tu vlastně ocitly. Něco takového možná okouzluje Juditin přebujelý jemnocit a duši právě zasvěcenou marné lásce, ale ji, dívku znalou těžké práce a smrdutého dechu opilců z podhradí, nic takového nedojímá. Zkamenělí milenci! Takový nesmysl. „Nevím, paní. Málokdy mám čas zajít do zahrady,“ odpověděla vyhýbavě a bezděky přestala s česáním.

Teprve teď si všimla dopisu, který její paní ležel v klíně. Judita její neuspokojivou odpověď přešla mlčením, vstala a nechala dopis sklouznout na zem. Jako by chtěla zdůraznit jeho bezvýznamnost. Vzápětí ale pochopila, že nemá cenu nic předstírat. Vždyť ji Justýna za těch pár měsíců, co u ní sloužila, poznala víc než dost. Jak by také ne, však byly skoro stejně staré.

Zase list sebrala a svěřila se jí: „Ano, je od něho. Stručně mi sděluje, že musí odjet na dlouhou cestu, a protože ví, že i já se brzy vydám do ciziny, doufá, že oba na naše trápení brzy zapomeneme.“

Mladá žena se zdála být smířená a odhodlaná. Justýna musela často obdivovat její schopnost zcela v sobě uzavřít a uzamknout zlost i strach, lásku i bolest. Všechny ty ošemetné lidské city, díky kterým může být život mnohdy k nepřežití.

Justýna se musela chopit práce, aby zadržela slova deroucí se jí na jazyk. S přehnanou pečlivostí se jala rovnat stuhý a košile ledabyle poházené kolem truhlic. Že by Judita přece jen dala průchod svému hněvu? Ale to by ten dopis byl už dávno v ohni nebo alespoň roztrhaný na cáry. Ne, ani teď nic z toho neudělá. Místo toho se vyčerpaná a otupělá posadila k ohni s Augustinovým dopisem v ruce.

Usoudila, že na historku z hostince v podhradí není ta pravá chvíle. A asi by nebyla nikdy. Augustin se právě stal střípkem

v mozaice Juditiny minulosti a vzpomínka na něj se brzy scvrkne a zkroutí jako tlející list, než ho nadobro odvdane vítr.

„Už brzy mi je budeš skládat do cestovní truhly,“ pravila Judita se smutným úsměvem.

„Takže svatba v Čechách je už jistá?“ zeptala se Justýna zvědavě a až příliš vzrušeně. Ale její paní se na ni nezlobila. Měla ji ráda pro její bezprostřednost a odvahu mluvit s ní mnohdy jako s přítelkyní. Takových lidí mnoho nepoznala.

„Všechno tomu nasvědčuje,“ odpověděla. Justýna se nadechla a očividně chtěla něco říct, ale rychle zase zmlkla a její ruce nervózně hledaly, čím by se zaměstnaly. Málokdy se jí podařilo spolknout neopatrné slovo nebo větu včas a její paní na ní stejně vždycky poznala, že ji něco svrbí na jazyku. Tentokrát si byla jistá i tím, na co se ta dobrá, prostoreká duše chtěla zeptat. Ale chtěla to slyšet od ní samotné.

„Přestaň už s tím překotným poklizením, však ještě neodjíždím!“ řekla na oko rozzlobeně. „Děje se něco? Nechceš mi něco říct?“

Justýna se posadila a odevzdaně složila ruce do klína. Bylo jí jasné, že teď už se nevykrouť. Musí se své paní svěřit s tím, co jí v posledních dnech nedalo spát. „Vím, že bych takhle neměla mluvit, ale ráda bych odjela s tebou, paní. Tady mě beztak už nic nečeká.“

Judita chvíli mlčela a předstírala soustředění na výšivku, kterou prve nechala ležet na stole. „To by ti opravdu nikdo nechyběl?“ zeptala se pak. Justýna věděla, kam tou otázkou míří. Starý Bertrám. Jak by ne, vždyť kdyby nebylo jeho, když ji tenkrát jako nemluvně našel ve voze s obilím a její matku ležící v bahnité kaluži potom, co ji srazil blesk, byla by dávno na pravdě Boží. A teď, když už skoro nevidí, má ho tu nechat na pospas té nenechavé zlodějské čeládce z vesnice? Už mnohokrát si počkali, až nebude doma, a vybrali i to málo, co si našetřil, z jeho spíže a zpod slamníku. Když je náhodou přistihl, schytl navíc pěkných pár ran karabáčem přes záda.

Jednoho dne by ho jistě přišli ubít k smrti a okrást o těch pár posledních slepic, které zatím ještě obstará. Dávno už nemohl být pomocníkem správce, ale nechávali ho dožít v přístavku u postranní brány, kam už za ním chodila jen Justýna. „Máš pravdu, paní. Bertrám se beze mě neobejde. On je pod mou ochranou, ale já zase pod tou tvojí. A když odejdeš, zůstanu tu i já jako kůl v plotě,“ posteskla si.

Možná si myslela, že jí její paní jen těžko může porozumět, má přece zcela jiné starosti, ale mýlila se. Judita rozuměla. Samozřejmě, život sirotka a nalezence Justýnu naučil myslet hlavně na sebe. Tady byla sice Juditinou služebnou a dalo se říct, že i důvěrníci, ale jinak děvečkou pro všechno, kterou nikdo nebere vážně. Tam, po Juditině svatbě, by získala pevné postavení a časem jistě i nápadníka. Judita ale sama netušila, co ji v cizí zemi čeká. Jak může cokoliv zaručit jí?

A přesto by tak ráda opouštěla domov s vědomím, že ji doprovází právě ona. Zároveň však cítila uspokojení nad tím, že Bertrám zůstal pro Justýnu člověkem, kterého v nouzi neopustí. Justýna možná věděla nebo i doufala, že jeho čas se blíží, ale nenechá ho odejít v bídě a o samotě. V poslední chvíli bude u něho, a až vydechne naposledy, zatlačí mu nevidoucí oči a dohlédne, aby nebyl pohřben jako žebrák...

4.

Poslední noc před odjezdem strávila Judita v modlitbách. Byla v hloubi duše ráda, že už je konec tomu čekání, zdoluhavému jednání vyslanců a nekonečným přípravám. Od obchodníků už také přicházely zprávy o poměrně uspokojivé schůdnosti cest. Před několika týdny byla konečně povolána k velkému shromáždění durynských hodnostářů v čele s bratrem, aby jí bylo oznámeno, kdy odjede do své nové země za budoucím manželem. Sešla se tu poprvé i s biskupem Danielem, rádcem a přítelem knížete Vladislava, jenž ji měl na cestě doprovázet a vrátit se s ní domů. Oslavy, které následovaly a předcházely odjezdu, měly hořkosladkou příchut.

K daleké cestě bylo vše přichystáno, ale ona vše sledovala jen zpovzdálí, jako ve snu. Přemýšlela, zda se rozloučila se všemi tak, jak se od ní očekávalo. Podarovala své věrné a také ty nejchudší a zašla k místům věčného spánku svých předků, do velké hrobky skryté v aleji obrovských jilmů, kam se jako malá vždycky bála. Věřila totiž, že obcházející duše mrtvých ji chtějí stáhnout do míst, snad nekonečně krásných, rajských, snad temných a studených, ale každopádně do míst, odkud není návratu. Pak se naposledy zasnila u svých „zkamenělých milenců“ na konci zahrady.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Juditino tajemství - Judita Durynská a Vladislav II.***

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.